

Fiskalna politika u funkciji povećanja konkurentnosti izvoza

Marijana Ivanov

15. lipnja 2018.

13 konvencija hrvatskih izvoznika

Osvrt na pokazatelje hrvatskog
izvoza i globalna ekonomska
kretanja

Hrvatska je privukla **relativno malo inozemnih izravnih ulaganja u proizvodne i izvozne sektore.**

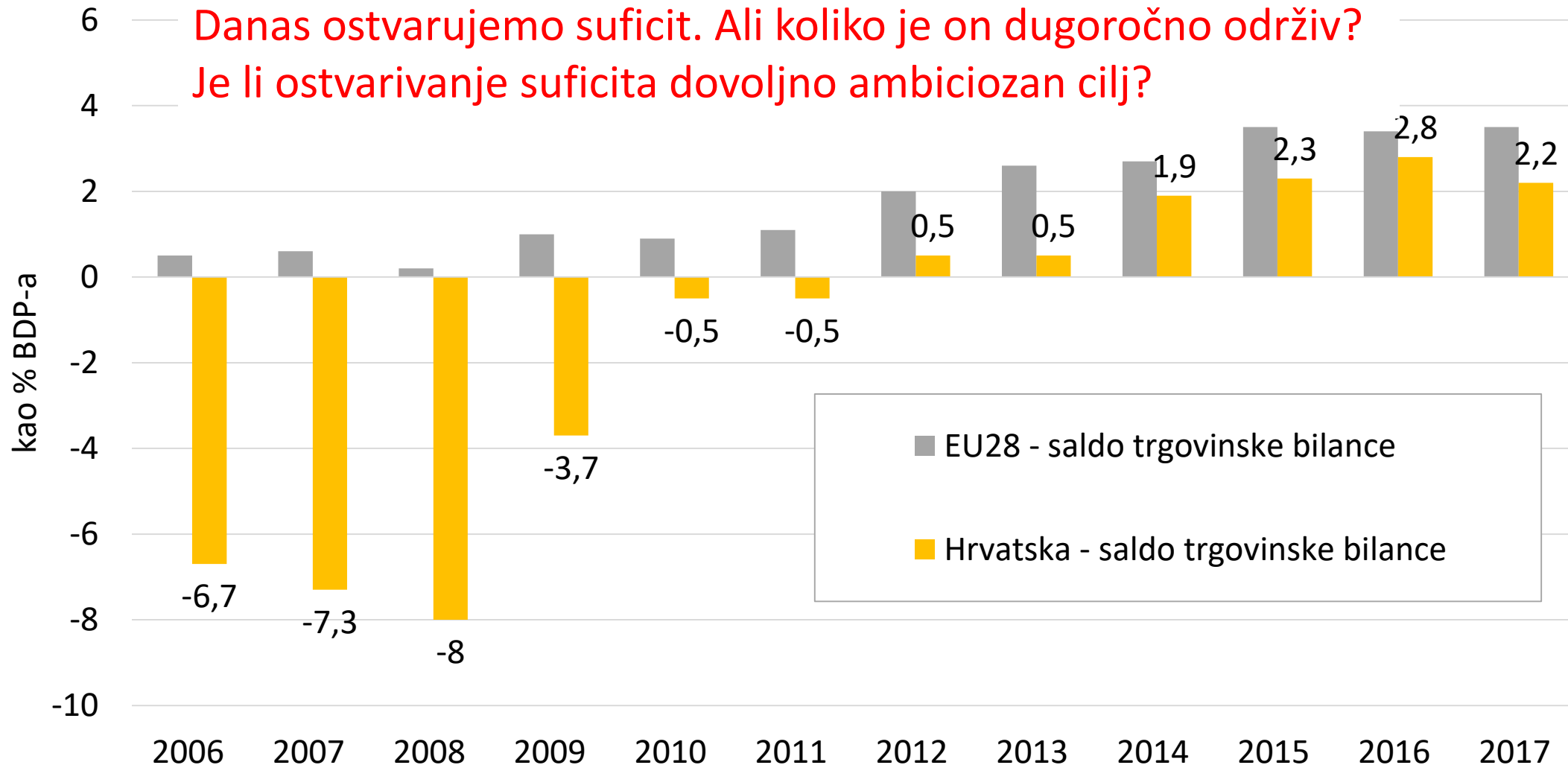
FDI - uglavnom u aktivnostima koje pridonose rastu uvoza a manje u neto-izvozu

(financije, trgovina, telekomunikacije, nekretnine, naftni i farmaceutski proizvodi, a danas sve više turistički smještaj)

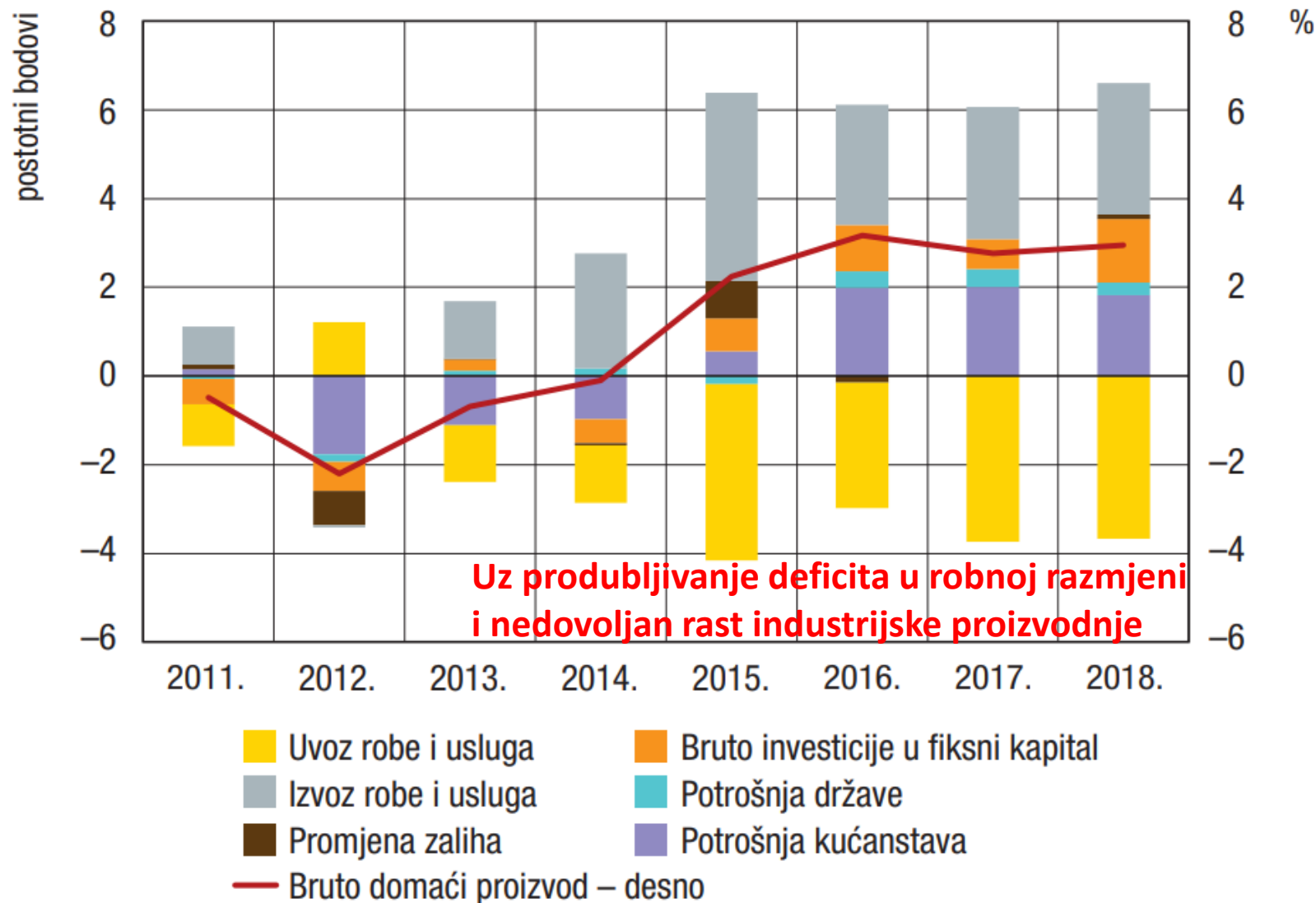
Hrvatska je **vrlo slabo integrirana u globalne lance vrijednosti i nedovoljno uključena u među-industrijsku trgovinu** na zajedničkom tržištu EU.

Ostale nove članice EU u prosjeku bilježe dvostruko veći udio robnog izvoza u BDP-u u odnosu na Hrvatsku.

Saldo trgovinske bilance robama i uslugama u Hrvatskoj i EU28, kao % BDP-a

Promjena BDP-a RH, doprinosi po komponentama

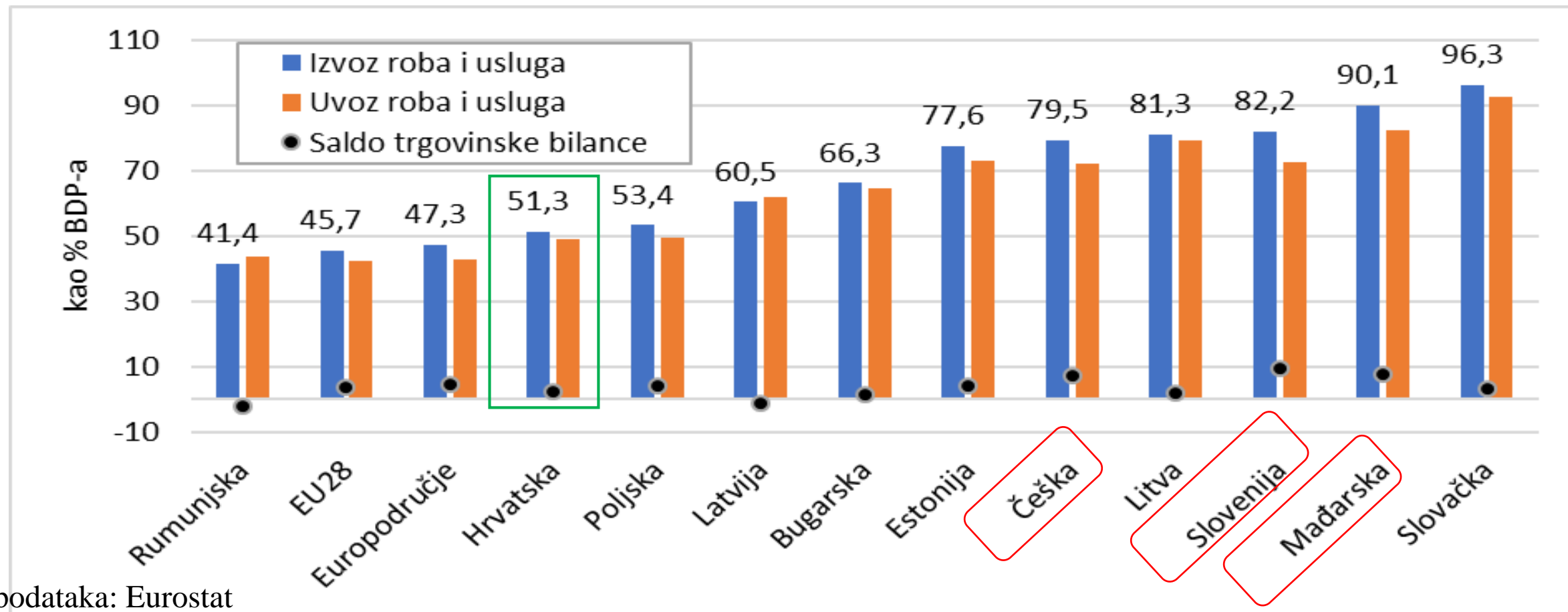

ALI, doprinos neto-izvoza roba i usluga rastu BDP-a je negativan.

Ekonomске politike treba afirmirati

- i u smjeru **supstitucije uvoza** domaćom proizvodnjom
- i u smjeru **poticanja izvoza.**

Za razliku od većine novih članica EU, Hrvatska ostvaruje znatno niži udio izvoza roba i usluga u BDP-u

Izvor podataka: Eurostat

Hrvatski je suficit ispod prosjeka EU i **uvelike ovisan o turizmu**. Ujedno turizam se izdvaja kao **izvozna aktivnost s najznačajnijim učinkom na usporedni rast robnog uvoza** koji je znatno veći u usporedbi s učincima robnog izvoza i investicija na povezani rast robnog uvoza.

Saldo robne razmjene RH prema sektorima SMTK, u 2017. u tis. kuna

	IZVOZ I. – XII. 2016.	IZVOZ I. – XII. 2017.	indeksi		-	UVOZ I. – XII. 2016.	UVOZ I. – XII. 2017.	indeksi	
			I. – XII. 2017.	I. – XII. 2016.				I. – XII. 2017.	I. – XII. 2016.
UKUPNO	92 763 217	104 348 016	112,5			148 474 542	162 681 147	109,6	
Hrana i žive životinje	10 376 077	10 407 192	100,3			16 529 450	17 937 600	108,5	
Pića i duhan	1 460 363	1 866 395	127,8			1 754 531	2 218 776	126,5	
Sirove materije, osim goriva	6 907 393	7 970 218	115,4			2 519 350	2 922 321	116,0	
Mineralna goriva i maziva	8 765 989	11 116 516	126,8			18 249 967	21 744 460	119,1	
Životinjska i biljna ulja i masti	374 617	449 439	120,0			741 878	738 966	99,6	
Kemijski proizvodi	12 293 515	14 856 460	120,8			22 692 495	22 618 489	99,7	
Proizvodi svrstani prema materijalu	14 517 298	16 873 245	116,2			26 462 104	29 117 067	110,0	
Strojevi i prijevozna sredstva	21 819 079	24 252 291	111,2			38 039 085	41 441 648	108,9	
Razni gotovi proizvodi	15 699 667	16 115 031	102,6			21 393 759	23 813 763	111,3	
Proizvodi i transakcije,	345 179	249 643	72,3			55 534	104 923	188,9	
Neraspoređeno	204 040	191 585	93,9			36 388	23 134	63,6	

Saldo robne razmjene RH prema sektorima SMTK, u 2017. u tis. eura

	IZVOZ I. – XII. 2016.	IZVOZ I. – XII. 2017.	indeksi		-	UVOZ I. – XII. 2016.	UVOZ I. – XII. 2017.	indeksi	
			I. – XII. 2017.	I. – XII. 2016.				I. – XII. 2017.	I. – XII. 2016.
UKUPNO	12 316 569	13 983 154	113,5			19 711 866	21 807 564	110,6	

Izvor podataka: DZS

U 2017. je robni izvoz činio tek **64%** robnog uvoza, a u prva četiri mjeseca 2018. tek 59,5%.

U 2017. ostvaren je deficit u robnoj razmjeni na razini 16% BDP-a, a u prva četiri mjeseca 2018. u visini 3 mlrd eura – uz rast robnog izvoza za tek 1,3% u odnosu na isto razdoblje 2017. te rast uvoza za 5,9%.

Prema sektorima standardne međunarodne trgovinske klasifikacije **suficit bilježimo samo u neto-izvozu sirovina. 63% izvoza čini izvoz intermedijarnih proizvoda** (nizak stupanj dorade) – čiji se udio s vremenom povećava

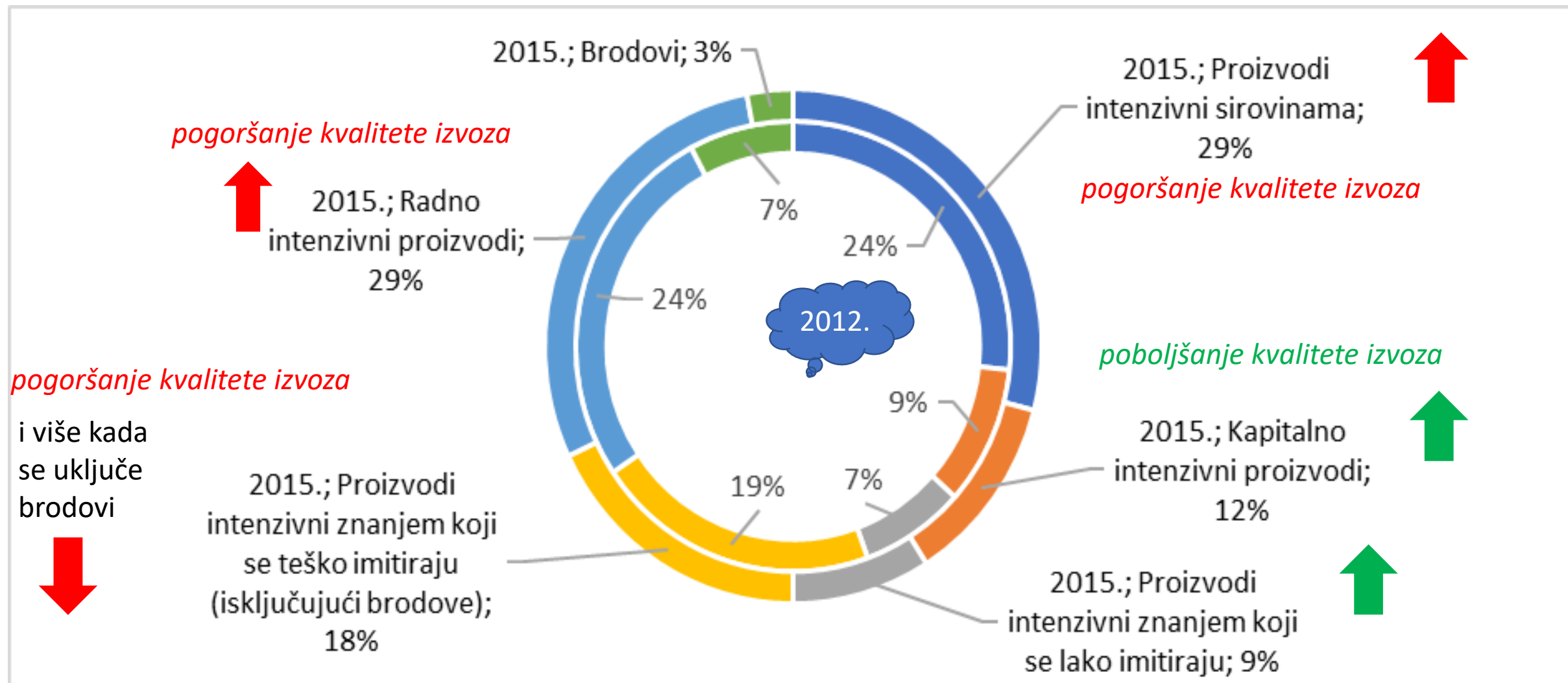
Niske stope rasta hrvatskog BDP-a
uvelike su posljedica loše strukture
izvoza.

Izdvojeno iz opširnog teksta ovogodišnje Deklaracije HIZ-a

- „Suštinu razlike između zemalja dobitnica i zemalja gubitnica procesa globalizacije čini **razlika u obilježjima izvoznih proizvoda i usluga**.
- Zemlje koje suficit robne razmjene ostvaruju jedino u izvozu sirovina i proizvoda s niskom dodanom vrijednošću - poput Hrvatske - izlažu se riziku dugoročno niskih stopa rasta.
- Znatno veće i dugoročno održive stope rasta BDP-a bilježe zemlje koje uvoze sirovine i proizvode nižeg stupnja dorade, a **izvoze finalne proizvode i usluge s većom novostvorenom vrijednošću**.
- Zemlje prekomjerno ovisne o turizmu uglavnom ostaju siromašne, gdje se Hrvatska među članicama EU ističe po najvećem omjeru prihoda od turizma i BDP-a te posljedično u strukturi izvoza bilježi znatno veći udio izvoza usluga u BDP-u u odnosu na europski i svjetski prosjek.”

- S druge strane, turizam je sve više financiran od strane HBOR-a, podržan kroz programe jamstva HAMAG-a, kao i komercijalnih banaka (uključujući i državnu).
- Uživa i povlašteni porezni tretman kod PDV-a
- Dok je nekada porezna politika uvelike podržavala razvoj sektora nekretnina, danas podupire turizam. A i jedno i drugo su faktori **nizozemske bolesti hrvatskog gospodarstva.**

Robni izvoz Hrvatske prema strukturi proizvoda u 2012. i 2015., u %

Izvor: podjela i izračuni preuzeti od HNB-a

Izdvojeno iz opširnog teksta ovogodišnje Deklaracije HIZ-a

- „Za razliku od drugih novih članica EU kod kojih je uvozna zavisnost u velikoj mjeri posljedica uvoza intermedijarnih proizvoda koji se potom ugrađuju u finalne izvozne proizvode s većom dodanom vrijednošću (što znači unapređenje pozicije i povećanu participaciju u globalnim lancima vrijednosti), **Hrvatska bilježi divergentna kretanja uz rast neto-izvoza intermedijarnih proizvoda.** „
- **Radi smanjenja jaza zaostajanja za drugim članicama EU strateški razvoj Hrvatske treba se temeljiti na izvozu proizvoda i usluga:**
- **„s većom dodanom vrijednošću stvorenom u Hrvatskoj;**
- **u više produktivnim djelatnostima – „ključ je u produktivnosti“**
- **koji je temeljen na znanju, posebno onom znanju koje se teško imitira;**
- **koji se bazira na kreativnom radu,”**

**POLITIKA FISKALNIH/ POREZNIH DAVANJA MOŽE BITI U FUNKCIJI
TAKVIH PROMJENA**

**ALI NE KROZ FAVORIZIRANJE PROIZVODNJE I USLUŽNIH AKTIVNOSTI S
MINIMALNIM PLAĆAMA – kroz snižene doprinose**

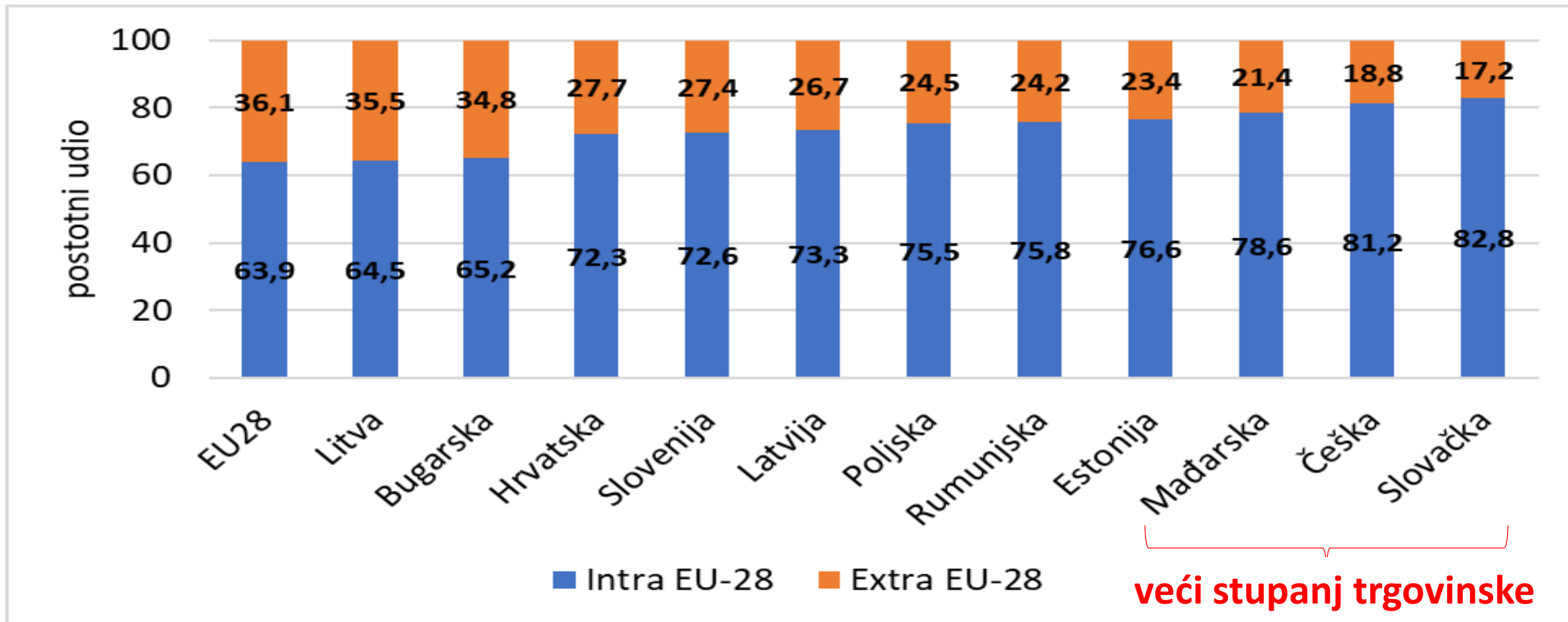
**NEGO UPRAVO SUPROTNO MANJOM POREZNOM PRESIJOM NA RAD
U AKTIVNOSTIMA S VEĆOM DODANOM VRIJEDNOŠĆU I VEĆIM
PLAĆAMA**

Da je to doista potrebno pokazuju i podaci u nastavku

- koji su uvelike posljedica izvoza proizvoda nižeg stupnja složenosti i rasta uvoza proizvoda višeg i visokog stupnja složenosti

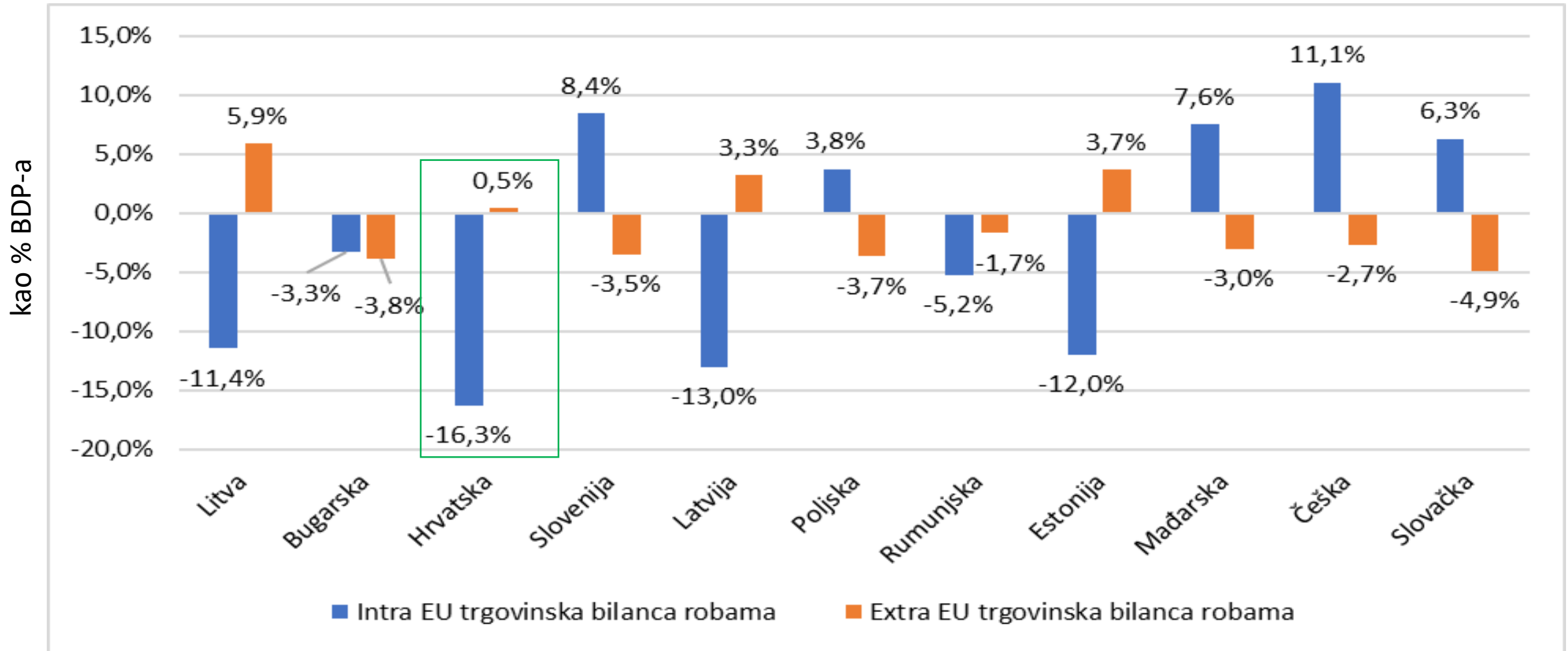
72,3% međunarodne trgovine robama (uvoz plus izvoz) Hrvatska ostvaruje s članicama EU

- ali uz deficit robne razmjene od 7,9 mlrd. eura (16,3% BDP-a) u 2017., odnosno 7 mlrd. eura u 2016.

veći stupanj trgovinske integracije u EU

Gledano kao % BDP-a, najveći deficit u Intra EU robnoj razmjeni bilježi Hrvatska

Najveći suficit u Intra EU robnoj razmjeni bilježe Češka, Slovenija, Mađarska i Slovačka

Izvor podataka: Eurostat

65% robnog izvoza RH odnosi se na izvoz u zemlje EU, uz pokrivenost uvoza izvozom na razini tek 53%.

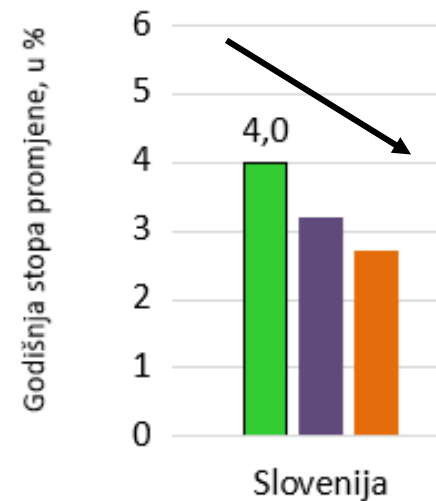
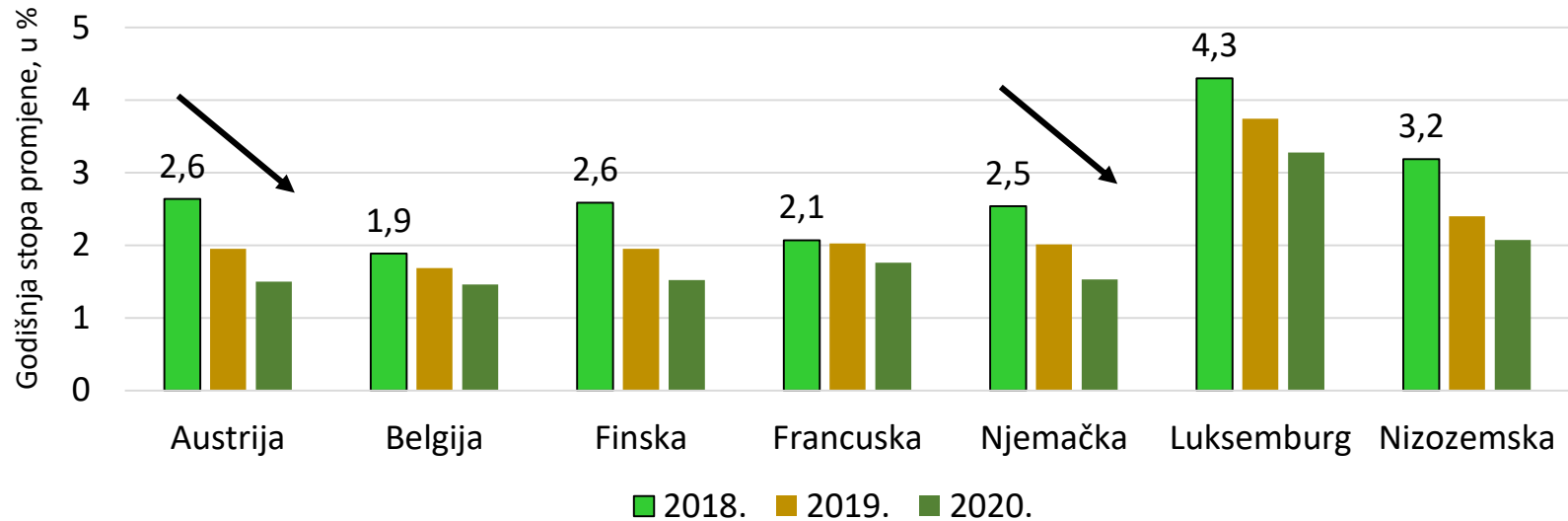
Nešto više od 17% je izvoz u zemlje Cefte uz suficit robne razmjene.

Izvoz u EMDE ekonomije s najvećim stopama rasta čine oko 3% robnog izvoza RH.

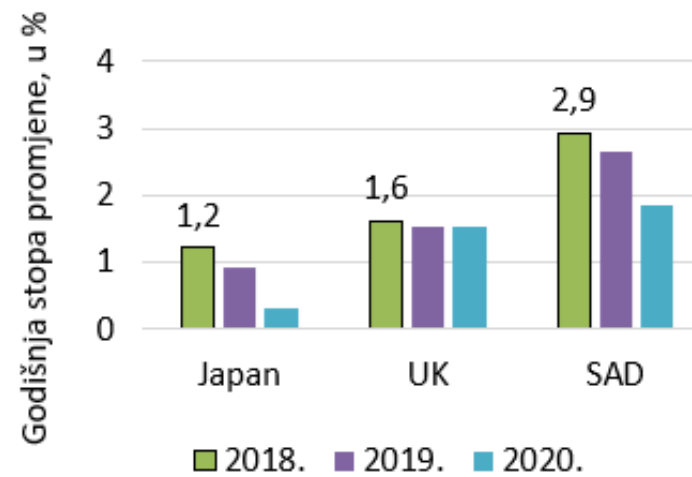
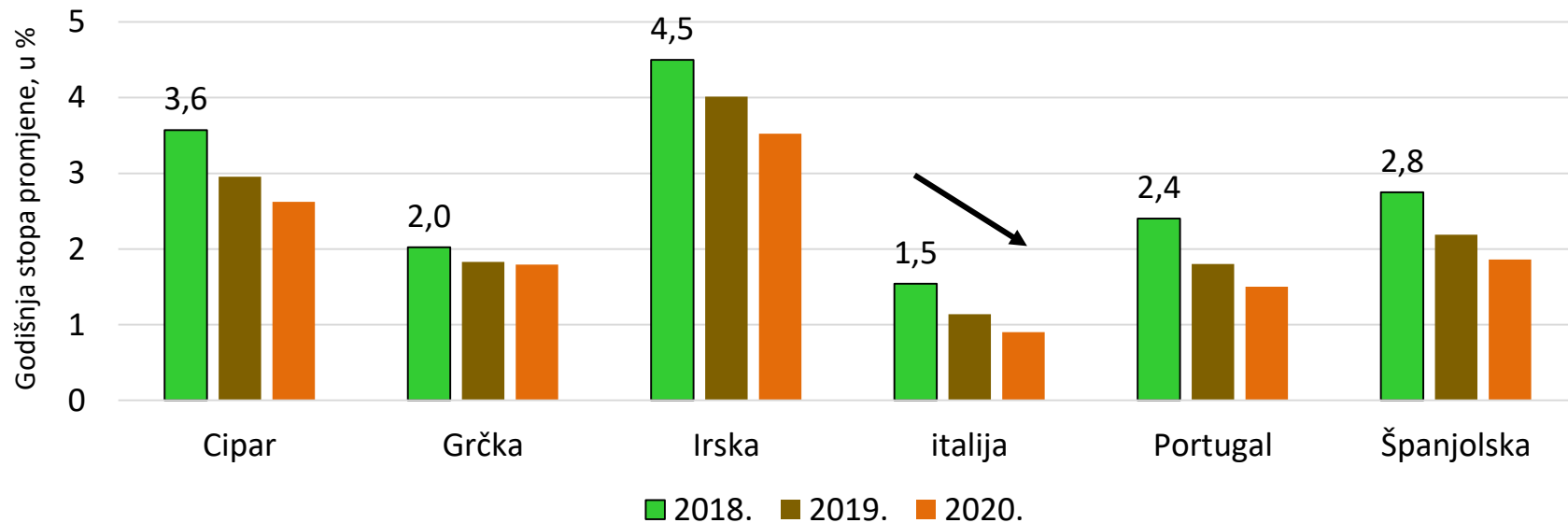
Robni izvoz po izdvojenim zemljama, u tis. eura	IZVOZ I. – XII. 2016.	IZVOZ I. – XII. 2017.	indeksi I. – XII. 2017. I. – XII. 2016.	UVOZ I. – XII. 2016.	UVOZ I. – XII. 2017.	indeksi I. – XII. 2017. I. – XII. 2016.
UKUPNO	12 316 569	13 983 154	113,5	19 711 866	21 807 564	110,6
Zemlje Europske unije	8 183 133	9 059 468	110,7	15 223 635	17 004 430	111,7
Austrija	789 201	875 412	110,9	1 571 156	1 649 612	105
Belgija	131 219	240 409	183,2	371 112	467 297	125,9
Češka	176 945	247 246	139,7	414 426	468 404	113
Francuska	289 490	361 870	125	478 004	535 441	112
Italija	1 685 275	1 901 822	112,8	2 486 988	2 816 043	113,2
Mađarska	472 362	465 528	98,6	1 402 434	1 651 063	117,7
Nizozemska	323 030	165 763	51,3	773 763	844 357	109,1
Njemačka	1 453 388	1 722 090	118,5	3 177 132	3 445 394	108,4
Poljska	167 428	199 465	119,1	602 766	760 861	126,2
Slovenija	1 539 474	1 501 958	97,6	2 153 104	2 336 445	108,5
Ujedinjena Kraljevina	173 421	209 551	120,8	212 122	263 624	124,3
Zemlje Efte	191 507	227 886	119	188 306	193 956	103
Švicarska	130 924	157 678	120,4	167 377	171 937	102,7
Zemlje Cefte	2 018 795	2 444 496	121,1	1 167 240	1 351 081	115,8
Bosna i Hercegovina	1 119 980	1 367 669	122,1	573 326	685 174	119,5
Srbija	521 432	670 089	128,5	497 833	575 058	115,5
Zemlje OPEC-a	307 288	214 473	69,8	336 405	489 575	145,5
Saudijska Arabija	143 016	77 919	54,5	68 593	75 640	110,3
Ostale europske zemlje	455 679	481 201	105,6	583 629	617 153	105,7
Rusija	189 689	179 724	94,7	301 688	302 632	100,3
Turska	108 489	152 088	140,2	239 584	281 763	117,6
Ostale azijske zemlje	355 533	478 030	134,5	1 602 597	1 625 037	101,4
Kina	75 844	112 061	147,8	581 254	694 569	119,5
Ostale afričke zemlje	184 407	297 192	161,2	76 155	43 980	57,7
Egipat	98 840	137 110	138,7	44 162	10 883	24,6
Ostale američke zemlje	530 728	729 775	137,5	356 347	247 408	69,4
SAD	455 961	546 308	119,8	188 802	143 830	76,2

Izvor podataka: DZS

Projekcije stopa rasta BDP-a u zemljama jezgre europodručja

Projekcije stopa rasta BDP-a u zemljama periferije europodručja

Izvor podataka: IMF, *World Economic Outlook*, IMF, April 2018

FISKALNA POLITIKA

u funkciji povećanja
konkurentnosti
izvoza

EKONOMSKI UČINCI JAVNIH IZDATAKA I POREZA

Konkurentnost izvoza ovisi o nizu faktora, uključujući i ...

... **relativnu korist fiskalnih ulaganja i potpora** (infrastrukturnih, istraživačkih, razvojnih, kamatnih, poreznih, ...) kojima se podupire izvoz u kvantitativnom i kvalitativnom smislu, a ne stvara ovisnost o državnoj pomoći

Izdvojeno iz opširnog teksta ovogodišnje Deklaracije HIZ-a

„Izvoznoj orijentaciji trebaju biti prilagođene **namjene korištenja EU fondova**, državne investicije i programi istraživačkih, razvojnih, kamatnih, poreznih i drugih javnih podrška i potpora - uključujući i skrivene potpore (kakve koriste i druge članice EU), ali na način da se njima stvaraju bolji fundamenti gospodarstva, a ne ovisnost o državnoj pomoći.”

Our potential market is larger than we think.

go-international program of the **Austrian Federal Ministry of Science, Research and Economy** and the Austrian Federal Economic Chamber

25 mjera kroz 5 programa:

- **GO GOING** – orijentiran na motiviranje i osposobljavanje malih i srednji poduzeća da postanu izvoznici (za početak npr. u susjedne zemlje) – radionice, motivacijska događanja, savjetovanja, upoznavanje s novim tehnologijama, umrežavanje poduzetnika (postojećih i budućih izvoznika)
- **KEEP GOING** – pomoć tvrtkama u ulaganju u inozemstvo i postojećim izvoznicima u izlasku na nova tržišta -uglavnom izvan EU (npr. zemlje ASEAN i druga tržišta s visokim potencijalima rasta) – **financijska potpora za izlazak na odabrane sajmove, izložbe, tribine i industrijska događanja u inozemstvu**
- **GOING SPECIAL** – usmjeren na izvoz tehnologije, znanja i vještina, izvoz usluga savjetovanja, kreativnih usluga i obrazovnih programa (logika: izvoz usluga će dodatno potaknuti i izvoz roba)
- **GOING STRONG** – **kreiranje web i drugih platforma** koje omogućuju izvoznicima da se prezentiraju, kao i da se **u inozemnoj poslovnoj zajednici stvori pozitivan dojam o Austriji i austrijskom gospodarstvu** – na 28 jezika, **predstavljanje Austrije i austrijskih izvoznika na visokim događanjima u svijetu vezanim uz glazbu, kulturu, sport, dizajn, modu, arhitekturu...**
- **GO GET IT** - **izravne bespovratne potpore tvrtkama**, posebno malim i srednjim poduzećima, novim izvoznicima i onima koji izvoze nove proizvode

A new generation of entrepreneurs sees the whole world as its market.

Izravne bespovratne potpore tvrtkama, posebno malim i srednjim poduzećima, novim izvoznicima i onima koji izvoze nove proizvode:

- do 50% za troškove izlaska na nova tržišta
- uključujući troškove istraživanja, marketinga, putovanja i naknade za sudjelovanja, za pravno i porezno savjetovanje, konzultantske usluge
- treninzi za sudjelovanje u natjecajima EU i međunarodnih financijskih institucija
- dvosemestralni treninzi za stjecanje certifikata i stručnosti u međunarodnim poslovnim projektima
- za besplatno jednogodišnje predstavljanje tvrtke na www.advantageaustria.org
- za zapošljavanje pripravnika

CILJ: UBLAŽITI RIZIKE GUBITKA PODUZEĆA PRI IZLASKU NA NOVA TRŽIŠTA

go-international program provodi se od 2003. - Exportoffensive go-international

EVALUACIJA PROGRAMA 2013.-2015.: **1 milion eura uloženi u program rezultirao je u kratkom roku povećanjem izvoza za 55 miliona**, uključujući 25 milijuna dodane ekonomske vrijednosti i 5 milijuna dodatnih poreznih prihoda – LOGIKA: ULOŽENI NOVAC POREZNIH OBVEZNIKA NIJE TROŠAK NEGO INVESTICIJA OD KOJE IMA KORISTI CIJELA DRUŠTVENA ZAJEDNICA

Navigation menu:

- About OeKB >
- Investor Relations >
- Export Services >
- Capital Market >
- Research Services >
- Energy Market >

Oesterreichische Kontrollbank AG (OeKB)

Oesterreichische Kontrollbank Aktiengesellschaft (OeKB) is Austria's main provider of financial and information services to the export industry and the capital market. True to its mandate to support the Austrian economy, OeKB has served trade and industry since the institution's founding in 1946.

OeKB offers a wide range of specialised services to companies in all sectors, including financial institutions and Austrian government agencies. OeKB acts as a central hub in the markets, operating impartially and in accordance with its sustainability policy. Its shareholders are commercial banks located in Austria.

Shema financiranja izvoza po komercijalnim uvjetima – primjer Austrije - OeKB

- U skladu s pravilima OECD-a maksimalno razdoblje otplate izvoznih kredita je do 10 godina. Duži rokovi mogući su za nuklearne elektrane (do 12 godina), projektna financiranja (do 14 godina) te za obnovljive izvore energije i projekte za pitku vodu (do 18 godina).
- Za razliku od izvoznih transakcija, nije definiran maksimalni rok otplate za investicije u inozemstvu
- **Proizvodi:** krediti kupcu, krediti dobavljaču, kupnja potraživanja, financiranje proizvodnje
- Za desetogodišnje razdoblje otplate fiksne kamatne stope se kreću od 1,5% do 2,2%

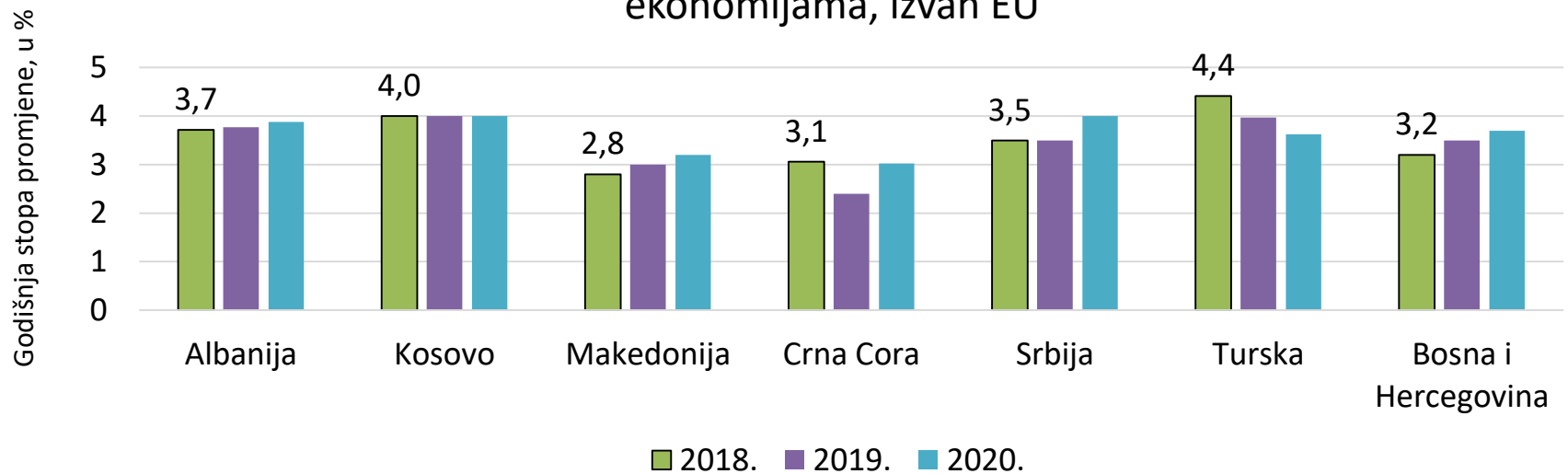
Soft loans – primjer Austrije – OeKB

- za „otvaranje vrata” za izvoz u najmanje razvijene zemlje (LDC) i zemlje čiji dohodak per capita ne prelazi visinu za zemlje s nižim srednjim dohotkom po glavi stanovnika (LMIC) prema kategorizaciji Svjetske banke.
- **Proizvodi:** krediti kupcu, krediti dobavljaču, kupnja potraživanja
- Tipični meki zajam ima dospjeće od 15,5 do 22 godine (ako kupci nisu LDC) i 24 do 29 godina (ako kupci jesu LDC), razdoblje odgode od 4 do 6,5 godina (ako nisu LDC) i 6,5 do 10 godina (ako jesu LDC), a **kamate stopa je 0% godišnje.**
- razinu koncesije (za troškove garancija i druge troškove financiranja) od najmanje 35%, odnosno 50% za LDC
- LMIC zemlje: Armenija, Bangladeš, Egipat, Indija, Indonezija, Kosovo, Nigerija, Maroko (koji mnoge zemlje koriste kao trgovačko središte za daljnji plasman u afričke zemlje), Pakistan, Filipini, Ukrajina, Tunis, Vijetnam,

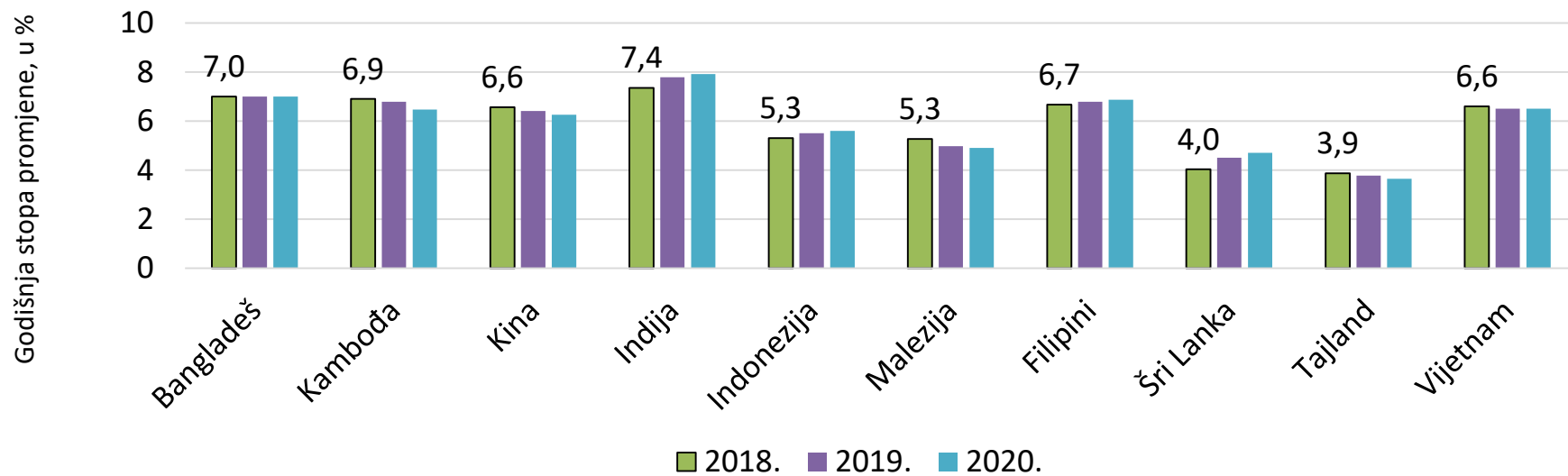
Izdvojeno iz sporazuma s BIH

The loans granted are to be utilized for the purchase of Austrian goods and services, which may include up to 30 % of capital goods and related services originating outside Austria.

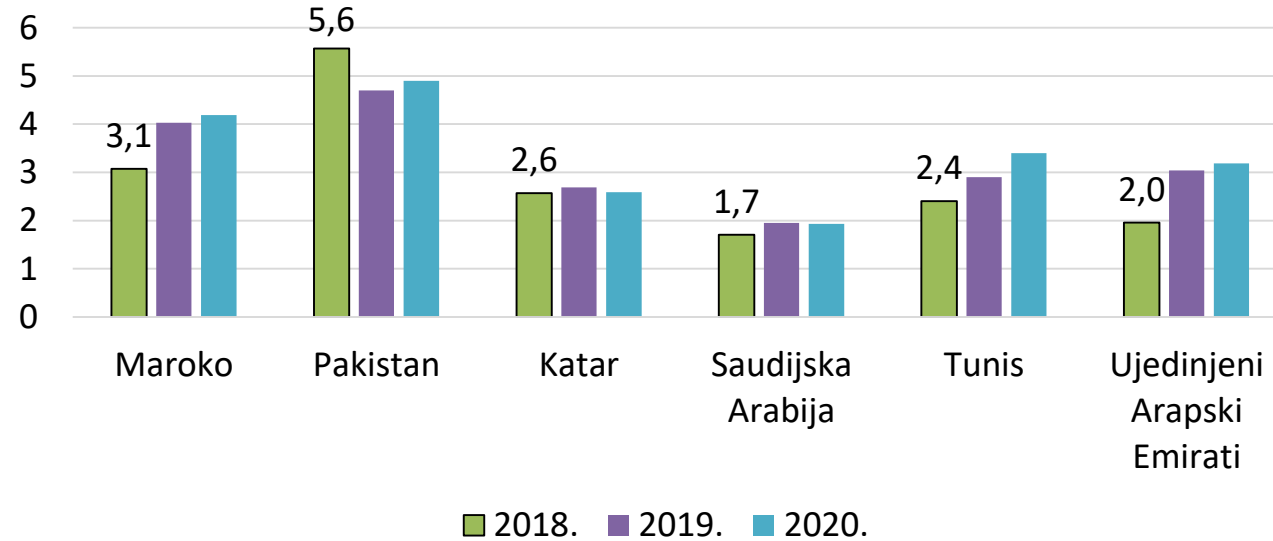
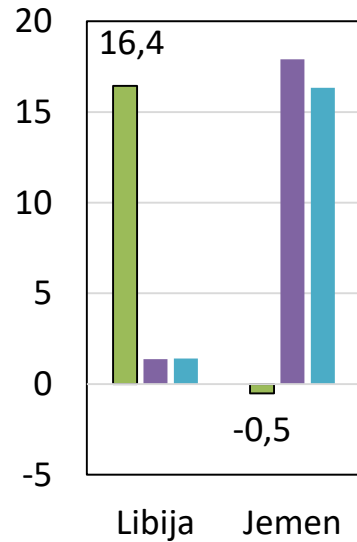
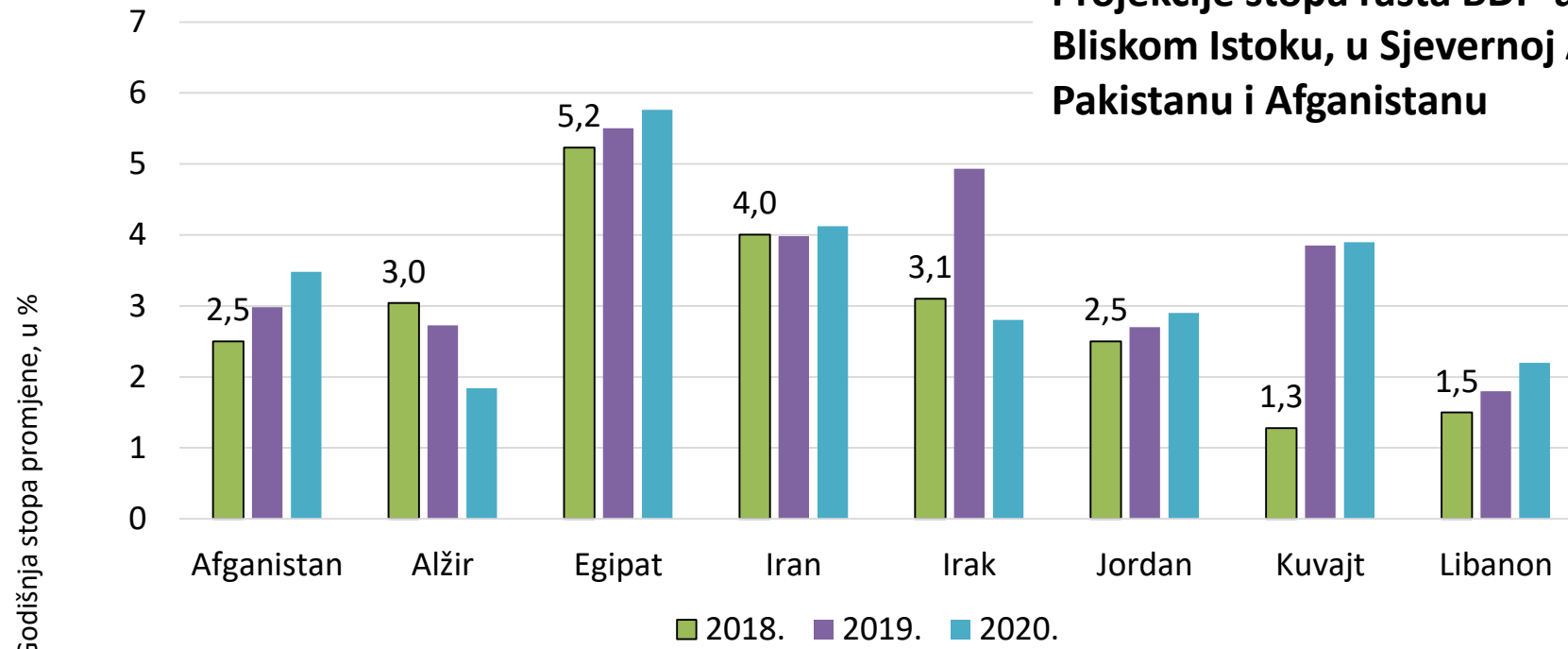
Projekcije stopa rasta BDP-a u ostalim europskim EMDE ekonomijama, izvan EU

Projekcije stopa rasta BDP-a u brzorastućim azijskim gospodarstvima

Projekcije stopa rasta BDP-a na Bliskom Istoku, u Sjevernoj Africi, Pakistanu i Afganistanu

Udio u svjetskom BDP-u, izvozu i stanovništvu

	Udio u svjetskom BDP-u, u %	Udio u svjetskom izvozu roba i usluga, u %	Udio u svjetskom stanovništvu, u %
Razvijene ekonomije (39)	41,8	64,4	14,5
SAD	15,5	10,7	4,4
<u>Europodručje (19)</u>	11,7	26,5	4,6
- Njemačka	3,3	7,8	1,1
- Francuska	2,3	3,7	0,9
- Italija	1,9	2,7	0,8
- Španjolska	1,4	2	0,6
Japan	4,4	3,9	1,7
UK	2,3	3,6	0,9
Kanada	1,4	2,3	0,5
Ostale razvijene ekonomije	6,5	17,3	2,3
G7	31	34,7	10,4
EMDE zemlje	58,2	35,6	85,5
- Kina	17,7	10,7	19,0
- Indija	7,2	2,2	17,8
- Pakistan	7,7	5,2	9,2
- Europske EMDE zemlje (12)	3,5	3,5	2,4

Izvor: International Monetary Fund (2017) Seeking Sustainable Growth Short-Term Recovery, Long-Term Challenges. *World Economic Outlook*. IMF. October 2017

UK Export
Finance

20 March 2017 — Press release

**Government announces new
support for UK businesses in
Argentina**

UK Export

Finance, the government's export credit agency, will offer up to £1 billion of support to help UK companies secure business in Argentina.

- **Izvozna kreditna agencija Ujedinjenog Kraljevstva UK Export Finance** - bez troškova za porezne obveznike i u suradnji s više od 70 banaka, brokera i drugih pružatelja izvoznog financiranja i osiguranja - daje podršku UK izvoznicima za izvoz u više od 100 zemalja, a posebno u Njemačku, Tursku, Rusiju, Kinu, Indiju, Australiju, SAD, Argentinu i Brazil.
- **U podršci izvoznim sektorima čak se 57% sredstava odnosi na podršku proizvodnji (industriji)**, dok su znatno manji pojedinačni udjeli podrške izvoznicima u ostalim aktivnostima poput građevinarstva, trgovine te profesionalnih, tehničkih, obrazovnih i administrativnih usluga.
- **Turizam se kao posebno izdvojen sektor ni ne spominje**

Poticanje izvoza u Irskoj

Enterprise Ireland je vladina organizacija odgovorna za razvoj i rast irskih poduzeća na svjetskim tržištima.

The Enterprise Ireland Internationalisation Grant

- **bespovratna sredstva** namijenjena su (postojećim tvrtkama) **za istraživanje poslovnih prilika na međunarodnim tržištima**
- pokrivaju troškove poduzimanja novih istraživanja tržišta, ali se ne mogu koristiti za izravno podupiranje prodajnih aktivnosti
- **Prihvatljivi projekti istraživanja tržišta moraju biti usmjereni na:**
 - Istraživanje novog tržišta za novi ili postojeći proizvod ili uslugu ili
 - Istraživanje postojećeg tržišta za novi proizvod ili uslugu.
- **Prihvatljivi troškovi su:** troškovi zaposlenika tvrtke koji će se baviti istraživanjem, njihovi troškovi putovanja na strana tržišta (uz pokriće s tim vezanih troškova života u inozemstvu), **sajamski troškovi, troškovi vanjskih konzultanata**
- Maksimalna sredstva za dodjelu bespovratnih sredstava za internacionalizaciju iznose 50% prihvatljivih izdataka do maksimalnog iznosa od 35.000 €
- Definirani su kvantitativni i kvalitativni uvjet definirani: stvarnim potrebama za financiranjem, ranije korištenim sredstvima, poduzeće treba imati više od 10 zaposlenih te potencijale za rast i zapošljavanje
- Dozvoljeno je i za velika poduzeća

Za mala poduzeća postoji mogućnost De Minimis Aid - malih iznosa državne pomoći uključujući:

- inovacijske vaučere (za povezivanje s fakultetima i institutima u stvaranju novog proizvoda, procesa, poslovnog modela),
- fond za konkurentni početak (za ubrzanje rasta startupova koji imaju kapacitet prerasti u startupove s visokim potencijalima, za izradu patenata, privlačenje ulaganja poslovnih anđela i venture capitala; svi sektori s fokusom na ICT, FinTech, žensko poduzetništvo),
- sredstva za dodatno zapošljavanje,
- za troškove poboljšanja poslovnih procesa primjenom novih alata i tehnika,
- za troškove pomoći mentora (iz privatnog sektora s dokazanim rezultatima) u identificiranju i prevladavanju prepreka rastu poduzeća,
- za pripremu plana za ublažavanje rizika i optimizaciju mogućnosti koje proizlaze iz Brexita (istraživanje mogućnosti na drugim/novim tržištima, ulaganje u inovacije, poboljšanje operativne konkurentnosti, jačanje strateške financijske sposobnosti),
- za izradu strategije razvoja tržišta
- za marketinške troškove strategije izlaska na nova tržišta (troškove savjetovanja, najam ureda, otkup istraživanja tržišta i baze podataka te odabrane marketinške troškove)
- za prisustvovanje radionicama o dobrim prodajnim praksama,
- za pohađanje desetomjesečnog programa u cilju povećanja sposobnosti poduzeća za pristup novim tržištima i povećanje izvoza (u suradnji s Dablinskim institutom za tehnologiju),
- financiranje dijela troškova zapošljavanja ključnih menadžera s vještinama koje su ključne za budući rast (npr. glavnog financijskog direktora, glavnog tehničkog direktora, voditelja istraživanja i razvoja, voditelja proizvodnje, voditelja poslovnog razvoja).

Konkurentnost izvoza ovisi o nizu faktora, uključujući i ...

... **relativni teret fiskalnih davanja** koje snose hrvatski izvoznici u odnosu na strane ponuđače istih proizvoda

Konkurentnost izvoza roba ne ovisi o PDV-u, ...

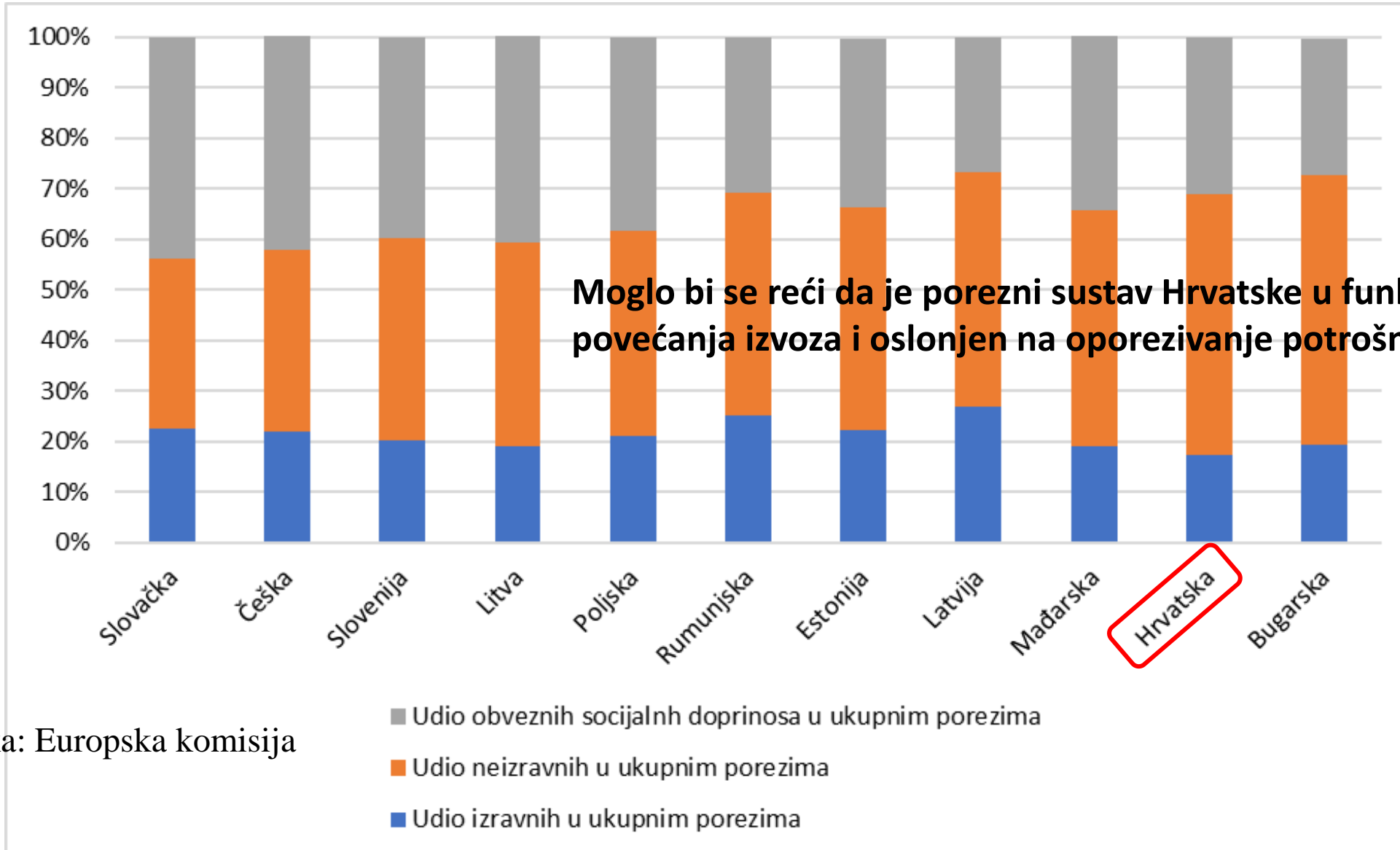
... ali je **pod utjecajem IZRAVNIH POREZA** (poreza na dohodak i dobit, prireza, doprinosa na plaću i iz plaće, poreza na imovinu,) i parafiskalnih nameta

Obilježja poreznog sustava RH

Nakon Bugarske, Hrvatska ima najveći udio neizravnih poreza u ukupnim porezima. Te najmanji udio izravnih poreza.

2016.

Struktura ukupnih poreza

Moglo bi se reći da je porezni sustav Hrvatske u funkciji povećanja izvoza i oslonjen na oporezivanje potrošnje i uvoza.

Izvor podataka: Europska komisija

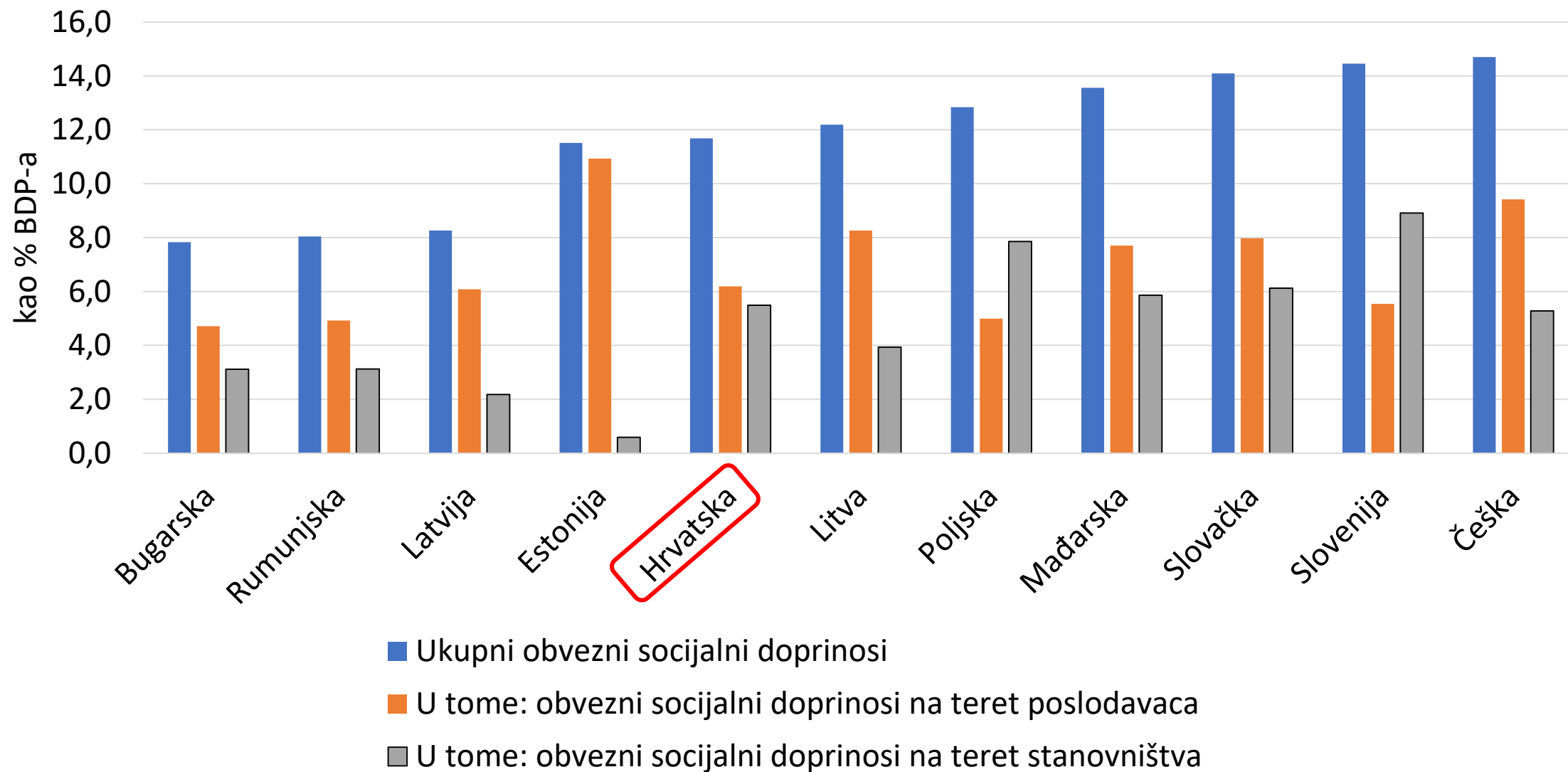
2016.

Udio poreznih prihoda i obveznih socijalnih doprinosa, kao % BDP-a

	Ukupni porezi (uključujući obvezne stvarne socijalne doprinosi)	Izravni porezi	U tome: osobni porezi na dohodak	U tome: porez na dobit	Neizravni porezi	U tome: PDV	Obvezni stvarni socijalni doprinosi
EU-28	38,9	13,3	9,3	2,6	13,6	7,0	12,1
EA-19	40,1	12,9	9,2	2,6	13,2	6,8	14,1
Bugarska	29,0	5,6	3,0	2,1	15,5	9,2	7,8
Češka	34,7	7,6	3,8	3,5	12,5	7,4	14,7
Estonija	34,5	7,7	6,0	1,7	15,2	9,4	11,5
Hrvatska	37,8	6,6	3,7	2,2	19,5	13,0	11,7
Latvija	31,2	8,4	6,4	1,7	14,5	8,2	8,3
Litva	29,8	5,7	4,0	1,6	12,0	7,8	12,2
Mađarska	39,3	7,5	4,9	2,2	18,3	9,3	13,6
Poljska	33,4	7,1	4,8	1,8	13,5	7,0	12,8
Rumunjska	25,9	6,5	3,7	2,2	11,4	6,5	8,0
Slovenija	36,6	7,4	5,2	1,6	14,7	8,2	14,5
Slovačka	32,2	7,3	3,3	3,5	10,8	6,7	14,1

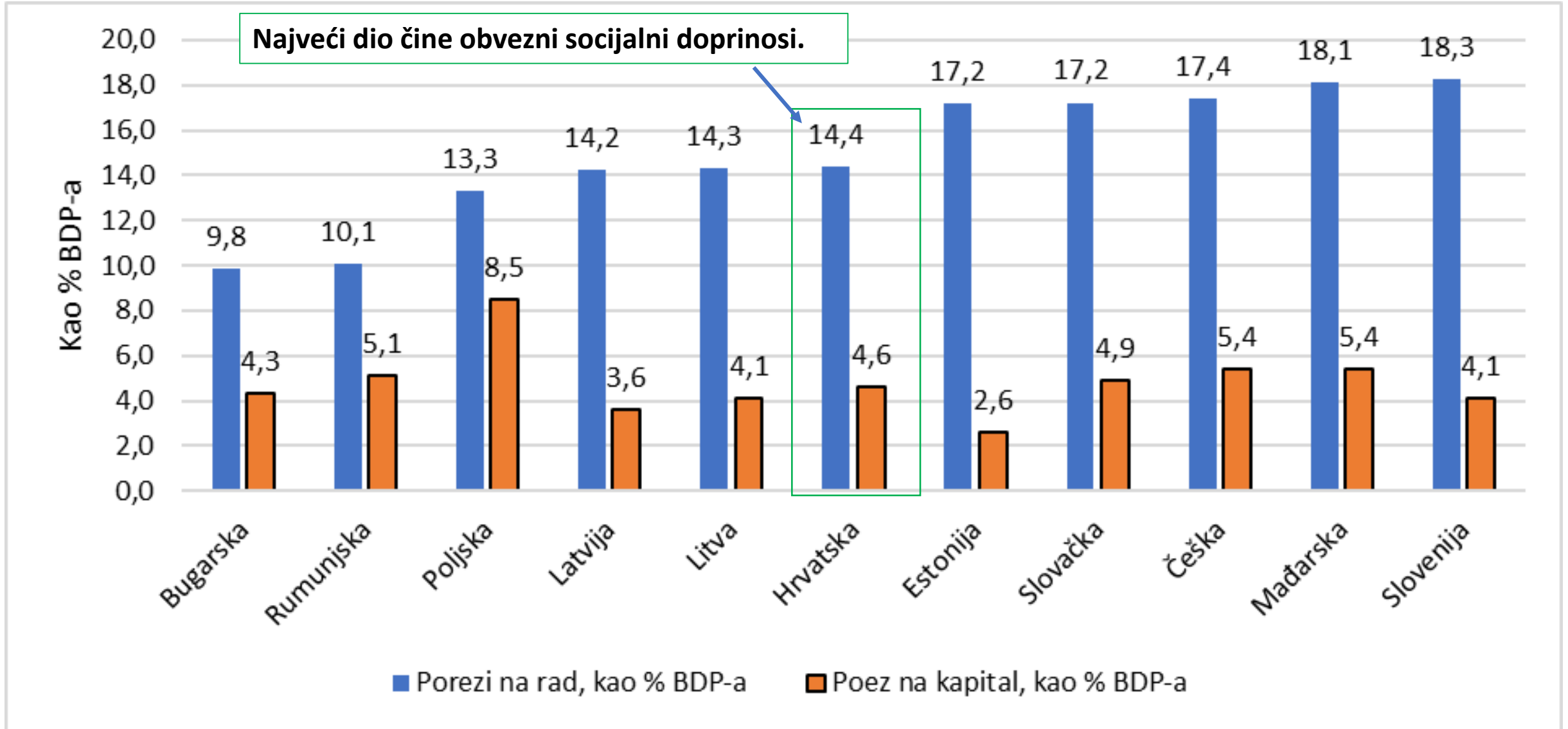
Izvor: Europska komisija

Visina i struktura obveznih socijalnih doprinosa, kao % BDP-a

Ukupan porez na rad i porez na kapital, kao % BDP-a

2016.

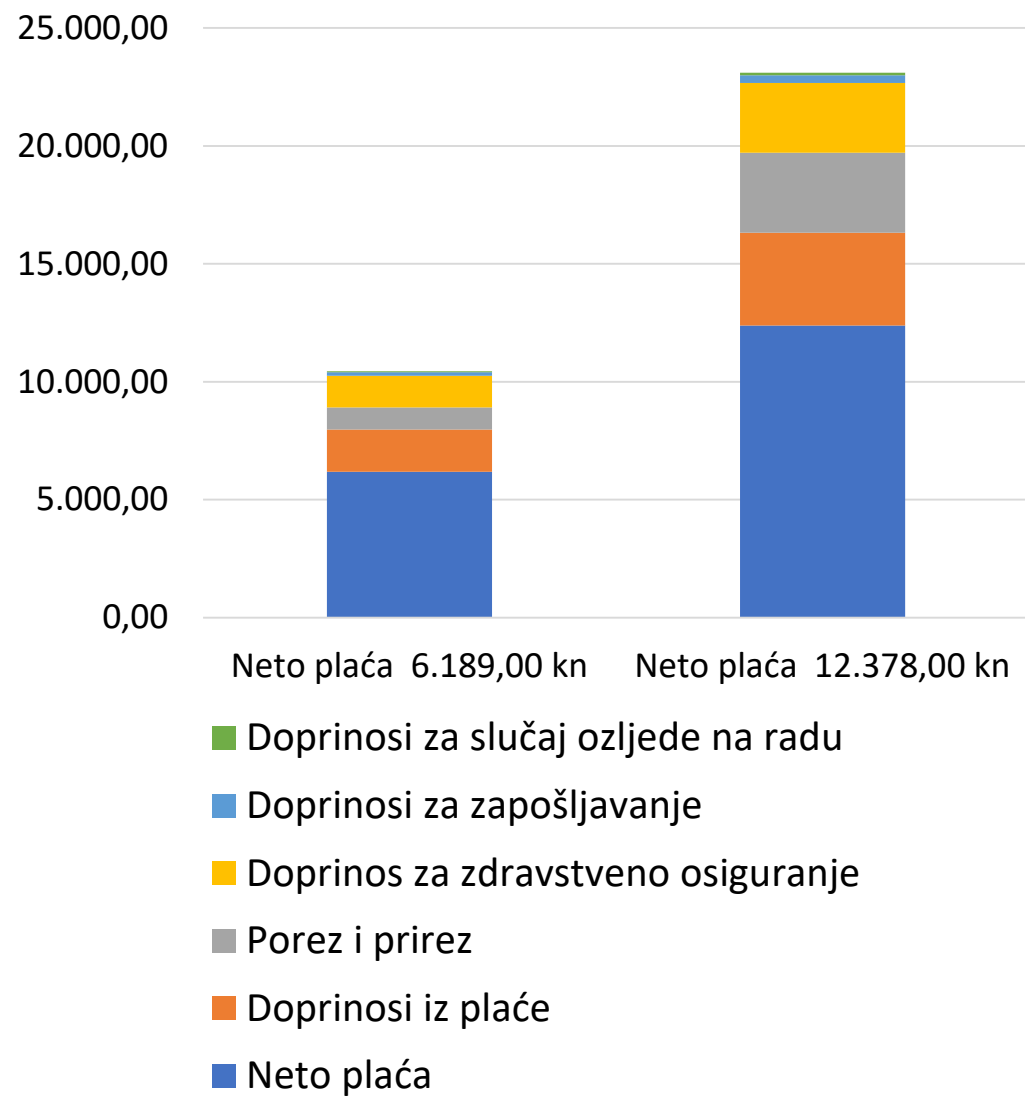
Izvor: EK

Po visini poreza na imovinu (0.4% BDP-a), Hrvatska je na 25. mjestu među članicama EU.

Obilježja sustava oporezivanja rada u Hrvatskoj

- definiran je relativno visok osnovni osobni odbitak, uz mogućnosti korištenja osobnih odbitaka i za uzdržavanu djecu/ članove obitelji
- **neovisno o poreznoj reformi, konkurentnost izvoza i dalje je opterećena visokim izdvajanjima za obvezne socijalne doprinose, uključujući visoke doprinose na plaću**
- sniženim doprinosima na minimalnu plaću **podupire se radno intenzivni izvoz i proizvodnja**
- relativno **visoke i progresivne stope** u oporezivanju dohotka (24% i 36%)
- kroz progresivno oporezivanje i visoka izdvajanja za doprinose „**kažnjava**” **se rad na visoko-složenim i bolje plaćenim poslovima** u aktivnostima koje stvaraju visoku dodanu vrijednost, **uključujući i one poslovne aktivnosti koje bi mogle pridonijeti kvalitativnim poboljšanjima izvoza**

Ukupni trošak poslodavca u Zagrebu, Bruto 2

Izbor nositelja porezne politike:

- smanjiti PDV** (radi suzbijanja regresivnih učinaka i sprječavanja prekomjernog rasta javnih rashoda)
- smanjiti porez na dohodak/ uvesti proporcionalnu poreznu stopu** (npr. 10% kao u Bugarskoj i Rumunjskoj; 15% u Češkoj, Mađarskoj i Litvi; 20% u Estoniji)
- smanjiti teret doprinosa na plaću** (smanjiti zdravstveni doprinos i/ili doprinos za zapošljavanje)

U svrhu povećanja konkurentnosti izvoza najbolja opcija je c).

Što konkretno?

- **smanjiti ukupne doprinose na plaću za 20% do 30%**
- doprinosi na plaće eventualno mogu biti **degresivno definirani** – uz više stope za osnovice do određenog iznosa i **niže stope za više osnovice** – radi stimuliranja aktivnosti s visokom dodanom vrijednošću i poboljšanja kvalitete izvoza
- alternativno, mogu biti **selektivno definirani** s obzirom na stupanj složenosti posla, s mogućnosti primjene **nižih stopa za zaposlenike s visokom stručnom spremom, magisterijem i doktoratom**
- **niže stope doprinosa na plaću** trebalo bi omogućiti **za zaposlenike sa zvanjima u STEM području, medicini**, za rad **u IT sektoru**, za zanimanja sa **stečenom određenom licencom** i slično - **u kojima Hrvatska ima potencijala za veći izvoz**, a danas se suočava s gubitkom radnu snagu zbog iseljavanja

Umjesto zaključka

Nekad su se trgovinski ratovi vodili tečajnom politikom, a danas fiskalnom politikom:

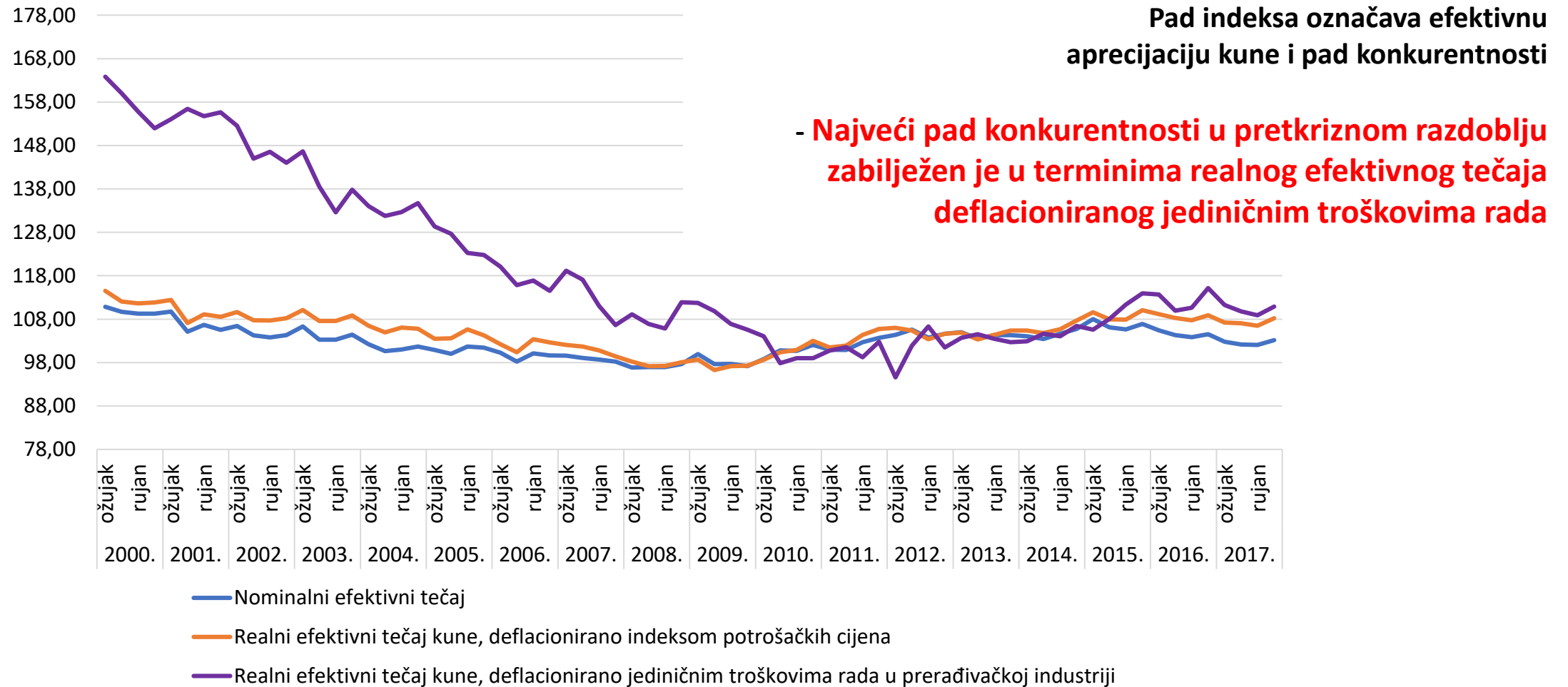
- poreznom politikom koja favorizira izvoz
 - nižim administrativnim opterećenjem
 - **strukturnim promjenama** (pozitivni šokovi na strani agregatne ponude)
 - javnim i skrivenim potporama
- } **fiskalnom (internom) devalvacijom**

Porezna politika usmjerena na **SMANJENJE TERETA IZRAVNIH POREZA i orijentaciju na neizravne poreze** ... imat će još veću važnost nakon uvođenja eura.

... kada HNB posve izgubi kontrolu nad nominalnim i realnim kanalima
promjena kamatnih stopa i deviznog tečaja

... kada korekcija trgovinskog deficita neće biti moguća deprecijacijom u terminima tečaja, a (s obzirom na obilježja ekonomije) niti smanjenjem plaća zbog njihove rigidnosti na snižavanje.

Indeksi nominalnog i realnog efektivnog tečaja kune, 2010. = 100

Napomena: Indeks nominalnoga efektivnog tečaja pokazuje prosječnu vrijednosti domaće valute prema košarici valuta glavnih trgovinskih partnera. Indeksi realnih efektivnih tečajeva koriste se kao pokazatelji promjene **međunarodne konkurentnosti nacionalnog gospodarstva**. Aprecijacija u terminima realnog efektivnog tečaja (pad indeksa) ukazuje na pad konkurentnosti, a deprecijacija (rast indeksa) na rast konkurentnosti. Realni efektivni tečaj računa se deflaciranjem indeksa nominalnoga efektivnog tečaja, a kao deflatori koriste se indeksi relativnih domaćih i inozemnih cijena ili jediničnih troškova rada. Izvor podataka: HNB

Hvala na pozornosti!